

MINIŠIS

LAIKRAŠTIS LIETUVIŲ BENDRUOMENEI

Nr. 133 (370)

Memmingenas, 1947 m. lapkričio 25 d.

II metai

Įtempta padėtis Prancūzijoje

Socialistas L. Blumas negavo parlamento pasitikėjimo. Vyriausybę sudarys Robertas Schumanas, kuris priklauso katalikų liaudies partijai

Paryžius (Dena). Prancūzijoje streikuoja beveik 600.000 darbininkų. Prancūzų geležinkelų profesinė sąjunga nutarė, jei nebus pakelti atlyginimai 20%, paskelbti generalinį streiką. Socialistų vadui Leonui Blumui buvo pavesta sudaryti naują vyriausybę. Blumas dėjo pastangas suimobilizuoti visas Prancūzijos politines jėgas, nekveičiant prie valdžios komunistų ir gaulistų. Komunistų partija paskelbė atsisaukimą į prancūzų tautą, kviesdama „prisidėti prie akcijos grąžinti komunistų partiją į valdžią“. 1927 metų atsarginiai, kurie buvo nesciniai ateisti, yra vėl sušaukti. Respublikos prezidentas Vincentas Auriol paskelbė atsisaukimą į darbininkus, kuriame sakoma: „Atsižvelgiant į bendruosius darbininkų ir tautos interesus darbas turi būti tuojuo vėl pradėtas. Yra būtina reikalinga, kol bus sudaryta nauja vyriausybė, kad būtų kasamos anglis ir kad maisto produktai būtų tiekiami miestams.“

Paryžius (Dena). Penktadienį Leonas Blumas parlamente pareiškė: „Pavojus yra dvigubas: iš vienos pusės tarptautinis komunizmas prancūzų demokratijai paskelbė karą. Iš kitos pusės buvo įsteigta partija, kurios, tur būt, vienintelis tikslas yra atsisakyti nuo pagrindinių nacionalinio suverenumo teisių. Trečioji galia yra ne kas kitas, kaip respublikonų ūmija dėl laisvės, socialinio teisingumo ir dėl taikos.“

PARLAMENTAS UŽ SCHUMANĄ

Paryžius (Dena). Buvęs finansų ministro Paul Ramadier kabinete Robertas Schumanas, kuris priklauso katalikų liaudies partijai (MRP), kai paaiškėjo, kad Leonui Blumui sudaryti vyriausybę nepavyko, prezidento V. Auriol pavedimui ėmėsi sudaryti naują vyriausybę ir lapkričio 22 d. parlamentas jam išreiškė pasitikėjimą 402 balsais prieš 184 balsus.

Schumanas numato kviešti socialistą Leoną Blumą min. pirm. pavaduotoju, socialistą Paul Reynaudą finansų ministru ir George Bidault užsienio reikalų ministru.

THOREZAS NEGRĮŽTA

Paryžius (Dena/INS). Paryžiaus politiniuose sluoksniuose kelia daug nusistebėjimo tas faktas, kad prancūzų komunistų partijos pirmininkas Maurice Thorezas negrįžta iš Maskvos. Jis buvo išvykęs į Maskvą dalyvauti spalio revoliucijos sukak-

tuvėse. Įtariama, kad jis randasi „disciplininiame arešte“.

ANGLŲ SPAUDOS ATSLIEPIMAI

Londonas (Dena/Reuter). Anglų konservatorių laikraštis „The Times“ rašo: „Tarptautinio komunistų informacijų biuro įsteigimas visą komunistinį pasipriešinimą Vakarų politikai nukreipė naujon fazėn. Ko nebuvo galima atsiekti rinkimų būdu, dabar norima atsiekti smurtu.“ Liberalų laikraštis „Manchester Guardian“ rašo: „Pilietinis karas Prancūzijoje nuslopintų viltis atstatyti Europą ant Marshallio plano pagrindų. Tai yra tikroji priežastis kodėl komunistai griebiasi pilietinio karo.“

ITALIJOJE UZMUSTA 16 ŽMONIŲ

Roma (Dena-INS). Italijoje streiką plevėsi. Apulonėje generalinis streikas tęsiasi. Venecijos ir Siena provincijose generalinis streikas irgi yra paskelbtas. Užmuštųjų skaičius nuo neramumų pradžios padidėjo iki 16. Bari provincijoje buvo sugriauta keturių krikščionių demokratų ir „kiekvieno“ partijų namai.

DE GASPERI NORI PERTVARKYTI VYRIAUSYBĘ

Italijos ministeris pirmininkas de Gasperi pareiškė numatą pertvarkyti vyriausybę, įsileidžiant į ją daugiau opozicijos partijų narių bei padidinant jų įtaką vyriausybėje.

Dešiniųjų socialistų vadas Saragat, kol kas, kategoriškai atsisako vyriausybėje dalyvauti. Aplamai, sudarymas vyriausybės platesniais pagrindais, atrodo, priklausys nuo Saragat.

KARIUMENĖ IR POLICIJA SUTRUKDĖ KOMUNISTŲ SUKILIMĄ PIET. ITALIJOJ

Roma (INS). Oficialiai pranešama, kad italų pėstininkų armijos ir ginkluotiems policijos daliniams su tankais, po trijų valandų kovos, panaudojus rankines granatas, pavyko užgnaižti komunistų sukilimą Corate.

Pagal iki šiol gautus nepilnus davinius, du asmenys žuvo, aštuoni sunkiai ir dvylika lengvai sužeista.

Sovietai užgrobė 725.000 kv. klm. svetimų žemių ir 22 mil. žmonių

JAV UZSIENIO REIKALŲ MINISTERIO MARSHALLO KALBA CHICAGOJE

Chicago (AND/SPD). Vienoje didelio surisdomėjimo sukėlusioje kalboje, pasakytoje lapkričio 18 d. Chicagos Prekybos Rūmų ir Užsienio Politikos Tarybos susirinkime, JAV užsienio reikalų ministeris G. C. Marshallis plačiai palietė santykius su Sovietų Sąjunga. Tarp kita ko jis pasakė:

„Jungtinių Tautų posėdžių metu aštriai bariamu tonu buvo daug pasakyta dėl amerikiečių ir JAV nusistatymo prieš Sovietų Sąjungą. Tose kalbose buvo iškelti tiesioginiai kaltinimai, kad mūsų spauda ir, vadinis išvardintieji, žymūs žmonės ugdo karą idėją. Dalis tų kalbų — kaip man atrodo, didžioji dalis — turėjo patarnauti propagandos tikslams.“

„Bet kas liečia kritišką laikyseną, kuri pastaruoju metu atsirado mūsų krašte prieš Sovietų Sąjungą, aš norėčiau padaryti skirtumą tarp tų pasireiškimų ir priežasčių. Kad nustatytume priežastis reikia grįžti mažiausiai ligi 1945 m. vasaros, t. y. laiko tuojuo po vokiečių kapituliacijos. Yra faktas, kad tuo metu, kaip man žinoma, sovietų tautai ir jos aukoms, o taip pat sovietų armijai ir jos vadams amerikiečiai skyrė daug dėmesio — arba, geriau pasakius, darbė labiau negu kurią kitą pasaulio tautą. Bet šandien, vos tik dviem metais prasliskus, mus slėgia prikašiojimai: nedraugiškumo prieš Sovietų Sąjungą ir jos žmones. Tai yra visiškai mūsų laikysenos pasikeitimas nuo 1945 m. vasaros.“

Neparuosė nė darbotvarkės

Londonas (AP). Užsienio reikalų ministeriui igaliojinių pasitarimų svarbiausiuoju objektu buvo sudarymas darbotvarkės ar tejančiai užsienių reikalų ministerių konferencijai. Įvyko taip, kad Vakarų valstybės pasiūlė vieną darbotvarkę, o sovietai kita. Igaliojinių nuomonės sutinka dėl to, kas turi būti svarstoma, bet jie negalėjo susitarti dėl svarstomųjų dalykų eilės. Vakarų valstybės siūlo reikalus svarstyti tokioje paskirstymo eilėje: a) taikos sutartis su Austrija, b) Vokietijos ūkio pagrindai, c) Vokietijos politinė organizacija, d) keturių valstybių sutartis dėl Vokietijos nuginklavimo ir demilitarizavimo, e) sienų klausimai, f) taikos sutartis su Vokietija paruo-

šimo procedūra. O sovietų pasiūlymas priešingai, pirmąjį numato Vokietijos taikos sutarties paruošimo svarstymą ir tik paskiausiuoju punktu sovietai siūlo svarstyti Austrijos sutarties klausimą. Britų pasiūlyma, kurį rėmė ir amerikiečių atstovas, kad Pakistanui būtų leista dalyvauti prie taikos sutarčių paruošimo, sovietų atstovas reikalavo atidėti. Tolimesnį pasitarimų eigoje amerikiečių atstovas atsiėmė savo prieštaravimą prieš tai, kad taikos sutartis turi būti ratifikuota vokiečių vyriausybės. Amerikiečiai pirmiau laikėsi to nusistatymo, kad taikos sutartim atsakomybė turėtų būti uždėta visai vokiečių tautai.

Užsienio reikalų ministerių pavaduotojai posėdžiauja Londone. (Dena-INS-Bild)

MIKOLAICIKAS KALBĖJO ZEMUOSIU RUMUOSE

Londonas (APA). Neseniai iš Varšuvos į Londoną pabėgęs lenkų ūkininkų partijos vadas Stanislovas Mikolaicikas lapkričio 18 d. atsilankė britų Zemuosiuose Rūmuose ir privačiame visų partijų atstovų susirinkime kalbėjo apie padėtį Lenkijoje. Susirinkime pirmininkavo Winstonas Churchillis.

ITALAI NORI VALDYTI KOLONIJAS

Londonas (Dena/INS). Italijos pasiuntinys Londone kreipėsi į užsienio reikalų ministerių igaliojinius, kurie dabar tariasi dėl Italijos kolonijų likimo, prašydamas pavesti Italijai valdyti Libiją, Eritreją ir Somaliją patikėtinio teisėmis. Jis nurodo, kad tie kraštai italų darbo jėgomis yra pasidarę derlingais ir todėl dabar Italijai turėtų būti leista tęsti savo darbą naujoje dvasioje ir naujoje politinėje santvarkoje.

Šios dienos numeryje:

- AUSTRIJOS VALSTYBINGUMO PROBLEMA *
- AR LAIKAS VEIKIA SOVIETŲ NAUDAI *
- LONDONAS PO VESTUVIŲ *
- SUVAZIAVIMAS, KURIO SENIAI REIKEJO *
- MIKOLAICIKAS DALYVAUJA SKRYNINGE *
- OBJEKTYVI INFORMACIJA *
- ATSIDARO DURYS Į ARGENTINĄ *
- GERIAUSI MŪSŲ GYVENIMO METAI *
- KVEPIA LASINIAI IS DANIJOS!!!

Griežtas Lenkijos protestas Švedijai

Varšuva (AP). Lenkų vyriausybė grįžta protestavo, kad švedų pareigūnai ir piliečiai „sistematingai išsmugeliuoja lenkus į užsienį“ ir reikalavo atsaukti Švedijos konsulį iš Gdynės.

Lenkija tvirtina, kad švedų konsulas Johan F. Bergendahlis pagelbėjo vienam iš švedų partijos vadų Stefanui Korbonskiui pabėgti iš Lenkijos į Švediją, kuris iš ten su savo žmona nuvyko pas Mikolaiciką į Angliją.

Vyriausybės atstovas laikraštiniame pareiškė: „Keletas švedų pareigūnų, piliečių ir laivų yra įpainioti į mūsų žmonių šmugelį į užsienį.“ (NYHT)

LAIKINOJI KARINĖ VALDŽIA TRIESTE

Naujorkas (Dena/Reuter). JAV ir D. Britanija JT generaliniam sekretoriui pranešė, kad jų buvusioje britų-amerikiečių Trieste okupacinėje zonoje sudarė laikiną karinę valdžią, kuri valdys kol Saugumo Taryba paskirs Triestei gubernatorių.

SUDARYTA SLOVAKIJOS VALSTYBES TARYBA

Praha (Dena). Čekoslovakijos vyriausybė paskelbė apie sudarymą naujos Slovakijos valstybės tarybos. Tuo būdu, ryšium su keletu komunistų tarybos narių atsistatydinimu išauktoji krizė pasibaigė. Naująją tarybą sudarė „nacionalinis frontas“. Jis susideda iš šešių demokratų, penkių komunistų, vieno socialdemokrato ir trijų kitų partijų narių. Išėina, kad komunistams nepasisekė savo įtaką taryboje sustiprinti.

CIVILINĖ APSAUGOS ORGANIZACIJA

Londonas. Min. pirm. Atlee parlamentui pranešė apie naują britų civilinės apsaugos organizaciją. Ją sudarys jūdrys kariuomenės daliniai ir civiliai vietos gyventojai. Į paklausimą ar tos naujos organizacijos nariai bus apmokomi be kito ir apsaugos nuo atominių bombų, Atlee pareiškė, kad organizacija bus ruošama pasipriešinti visokioms galimybėms.

Aš pripažįstu šį pasireiškimą. Aš nenorėčiau jį charakterizuoti nedraugišku. Bet pagrindinis klausimas yra, kas iššaukė šį nepaprastą mūsų tautos laikysenos ir nuomonės pasikeitimą. Kaip aš matau, teisybė glūdi tame, kad nuo karo veiksmų užbaigimo ligi šios dienos sovietų vyriausybė vedė liniją, kuri turėjo išaukti mūsų tautos nepasitenkinimą.

Veltui aš klausiu pats save, koks yra buvęs tikslas tos įvykių raidos, ypač 1946 metais. Tai buvo tiek daug tos vyriausybės provokacinių veiksmų, kad joks kitas tikslas nėra buvęs pastebimas. Nors ir nepilna atsakymą į šį klausimą aš stengiausi rasti istoriniuose rusų vyriausybės, t. y. ne dabartinio režimo, darbuose. Tik tuo būdu iš dalies šia problema yra galima išskinti. Bet yra sunkiau išaiškinti, kodėl toji vyriausybė siekia neįkainuojamą naudą, didelę pagarbą ir geresnį statusą, kuriats ji naudojo amerikiečių tautos laikysenoje, ir kodėl ji stengiasi iššaukti pyktį, kaip tat ji darė iki šiol.

Mūsų tauta yra dievobaiminga tauta. Ji buvo labai kantri dėl priekaištų už veiksmus, kurių vienintelis tikslas yra padėti žmonėms. Šandien mūsų tauta yra nuvyta į aktyvios neapykantos stovį ir, negana to, yra kaltinama įžeibus ir kurstant šio blogio ugnį. Tai begėdiškiausia ir niekšiškausia propaganda. Ir kadangi ji veikia prieš pasaulio nusistovėjimą, yra atėjęs laikas užkirsti kelią šios rūšies neramumų kėlėjams.

Mūsų laikysenos nuosaikumas betgi nesulaikė sovietų įstaigų ir komunistų grupių kituose kraštuose nuo to, kad amerikiečių motyvai ir užsienio politikos reikalai būtų iškelti į sceną su persunktu nuodindumu ir apskaičiuota pašėpimo kampa-nija. Tvarkos atstatymo priešai prikaša JAV imperialistinius ir agresyvinus tikslus ir, be to, norą išprovokuoti tretį pasaulinį karą.

Oro tvirtovės virš Maskvos

Vašingtonas (Dena). Jungtinių Amerikos Valstybių vyriausias oro pajėgų vadas generolas Spaatz pareiškė išitikinimą, kad Sovietų Sąjunga padirba amerikiečių keturių motorų oro supertvirtovės tipo B 29. Jo manymu, artimųjų šešių mėnesių laikotarpyje sovietai įstengs pagaminti iki tūkstančio to tipo bombonešius.

Generolas Spaatz nurodė, jog 1945 m. du to tipo lėktuvai buvo priversti nusileisti Sovietų Sąjungos teritorijoje ir jie tuo būdu pateko sovietams į rankas. Dar prieš metus laiko sovietai dėjo pastangas gauti iš JAV to tipo lėktuvams atsarginių dalių, bet užsakymas nebuvo priimtas. Per neseniai įvykusias revoliucijos sukakties iškilmes to tipo lėktuvai buvę matomi virš Maskvos.

Vašingtonas (UP). Prezidento Trumano sudarytoje komisijoje, kurios uždavinys yra nustatyti JAV oro laivyno politikos, oro pajėgų generalinio štabo viršininkas generolas Carl Spaatz pareiškė, jog Sovietų S-ga yra vienintelė valstybė, kuri gresia Jungtinių Amerikos Valstybių saugumui. Sovietų Sąjunga turinti dvigubai tiek pir-

mos noriu primygtinai pabrėžti, kad tie priekaištai yra visai nepagrįsti ir tie, kurie juos kelia ir patys tą supranta.

Ką mes iš tikrųjų padarėme? Mes neaneksavome jokių kraštų. Didžiausią politinę galią ir didžiausius karinius išteklius, kurių nėra turėjęs joks kraštas, mes nepanaudojome JAV politinės ir ūkinės galios išplėtimui, Priesingai, JAV ir D. Britanija karo veiksmams užsibaigus susiaurino savo suverenumo sritis pasaulyje. Kolonijų sritys ir priklausomos tautos buvo paremtos siekiant nepriklausomybės. Susidarė naujos valstybės, kurios seniau gyveno po amerikiečių ir britų vėliava. Dabar jos užima savo vietą Jungtinių Tautų tarpe.

Tuo pat metu, kai Vakarų demokratijos savo suverenumo sritis, viena šalis nuėjo visai priešingu keliu. Sovietų Sąjunga žymiai praplėtė savo sienas. Nuo 1939 m. ji de facto aneksavo 725.000 kv. kml. plotą su 22 milijonais gyventojų.

Tolimesnėje savo kalboje Marshallis palietė Londono konferencijos problemas ir savo kalbą baigė sakydamas: „Aš noriu dėti ypatingas pastangas, kad būtų galima rasti išeitį iš dabarties tragiškų sunkelių ir kad būtų galima paskubinti naują taikos eros pradžią ir Europos bei pasaulio vilčių atsiradimą.“

SUSILPNEJO AKCIJA PRIES FRANCO

Naujorkas (DPD-Reuter). Už JT politinės komisijos prieš keletą dienų priimtą rezoliuciją — iš naujo patvirtinti praėjusių metų rekomendacijas prieš Franco Ispaniją — balsuojanti visuotiniame susirinkime buvo paduota 29 balsai. Prieš rezoliuciją balsavo 16 valstybių. Todėl rezoliucija nebuvo galutinai priimta, nes nesudarė reikiamos 2/3 balsų daugumos.

Belgradas. Jugoslavijos gydytojams įsakyta 5 valandas dirbti nemokamai visuomenės labui, kitu laiku jie galės verstis privatinę praktika.

Londonas. Tarp britų ir sovietų vyksta pasikeitimas notomis dėl britų karo atache Maskvoje suėmimo. Sovietai tvirtina, kad atache pats yra kaltas dėl incidento, nes bandęs nufotografuoti vieną karinę įmonę, tuo tarpu britai tvirtina, kad jis incidento metu neturėjo foto aparato. Kaip žinia, britų karo atache Maskvoje prieš kurį laiką buvo suimtas ir 4 valandas tardomas.

Vašingtonas JAV vyriausybė įteikė Rumunijos vyriausybei nota, kuria protestuojama prieš tos vyriausybės „nereprezentacinį charakterį“ elementarių žmonių teisių nesilaikymą ir prieš tvirtinimus, kad amerikiečių pareigūnai prisidėję prie samokslų ruošimo. Valstybės Departamentas pareiškė, kad jis negalys „nusizeminti iki to, kad smulkiai paneigti tuos iš pirmo išlauztus tvirtinimus“.

Austrijos valstybingumo problema

Daugumos tautų sukūrusių savo valstybę, savitumas ir egzistencija nėra abejojama ir neigiamas. Visam civilizuoatam pasauliui yra aišku, kad jei egzistuoja tos tautos ir jos turi turėti savo valstybę. Yra tačiau tautų ir valstybių, kurių valstybingumas nėra visiems toks jau paprastas ir ne visiems, net toms pačioms tautoms, neatrodo būtina turėti atskirą valstybę.

Prie tokių valstybių priklauso Austrija. Austrijos valstybingumo problema yra atskiras skyrius Europos politinėje istorijoje. Ta problema yra glaudžiai susijusi su Vidurio Europos politine ir ūkine santvarka ir ypatingai, liečia Vokietijos padėtį ir jos vaidmenį Europoje.

Problema smulkiau nagrinėjant pirmiausia kyla klausimas: ar egzistuoja austrų tauta, kurią tą valstybę sudarytų. Ilgiau to klausimo nenagrinėdami prileiskime, kad austrų tauta, savita ir nuo kitų, ypač nuo vokiečių tautos nepriklausoma, tikrai egzistuoja. Tam mūsų prileidimui lemiantį vaidmenį tevidina faktas, kad Austrijos valstybė, buvo ir tauta. Darydami ta prileidimą nedarome tačiau galutinio sprendimo apie austrų tautos egzistenciją; tai teks paagrūnėti atskirame rašinyje. Austrų tautos buvimą išvedame tad grynai induktiviniu keliu. Svarbiausias įrodymas Austrijos valstybingumo idejai yra faktas, kad ta valstybė ilgus amžius egzistavo.

AUSTRIJA PO PIRMOJO DIDŽIOJO KARO

1918 m. susikūrus valstybei pati tauta ir vadai nežinojo ką veikti ir kuriuo keliu eiti. Senos tradicijos pranyko be pėdsakų, naujų nebuvo. Tas tuoj pat aiškiausiai pasireiškė iš valstybės pavadinimo. Pirmojo parlamento rietu buvo pasiūlyta ir nutarta vadintis „Deutsch-Osterreich“ ir tik St. Germaino sutartimi pavadinimas buvo pakeistas į „Osterreich“. Taip pat pirmasis parlamentas aiškiai pasisakė už Anschluss'ą su Vokietija, nes visai tautai buvo aišku, kad naujoji Austrija su milijonine sostine Vienna jokiū būdu pati nesugebės išsilaikyti. Kito kelio austrų tautai nerado, nes jo ir nebuvo. Austrai pasijuto vokiečiais ir norėjo su jais susijungti. Tai buvo tačiau nepakeliui sąjungininkų valstybėms, nes greičiausiai jėgų pusiausvyrą Vid. Europoje ir be to jie nenorėjo leisti atsistatyti stipriai Vokietijai. Todėl St. Germaino 1920 m. sutartimi austrai ir vokiečiai ją vadina St. Germaino diktatu, lygiai kaip ir Versailles sutartį buvo įsakmiai uždraustas Austrijos Anschluss'as prie Vokietijos. Ta sutartimi Austrija pasižadėjo išlaikyti savo nepriklausomybę, buvo jaučiamos Austrijos stiprios tendencijos, siekiančios sujungti Austrija su Vokietija. Tą kryptį atstovavo ir katalikai ir socialistai. Taip pat dabartinis Austrijos prezidentas dr. Renner, socialistas, 1923 metais buvo aiškiai pasisakęs už Anschluss'ą. Nenuostabu tad, kad tokioms tendencijoms viešpataujant nesunku buvo Hitleriui 1938 metais įvykdyti Anschluss'ą. Nebuvo tai Vokietijos smurto aktas ar pasikėsinimas prieš Austrijos laisvę.

Buvo tai spontaniškas ir savanoriškas Austrijos prisijungimas prie III Reicho, visos tautos ilgai lauktas ir jos vadų paruoštas. Nes argi galėjo išsilaikyti valstybė, kurią kiti vertė būti nepriklausoma ir tik jėga neleido susijungti su broliška vokiečių tauta?

AUSTRIJA PO ANTROJO DIDŽIOJO KARO.

1938—45 metų laikotarpis yra trumpas, tačiau paliko Austrijos istorijoje gilių pėdsakų. Per tą trumpą laikotarpį, Austrijoje, ypatingai jaunimo tarpe, lengvai išgalėjo didžiosios Vokietijos ir vieningos bei galingos vokiečių tautos ideja. Austrų jaunimas lygiai su visais kitais vokiečiais žygiavo per Europos kraštus ir lygiai ištikimai kovojo už Führerį. Senesnioji karta laikėsi pradžioje kiek rezervuoti, bet pirminiai Hitlerio triumfai atgaivino ir juose vokišką meilę ir išdidumą. Geriausias įrodymas kaip stipriai toji vokiškoji ideja Austrijoje buvo išgalėjusi yra faktas, kad Austrijoje nebuvo jokios pogrindžio veiklos ir kad austrų divizionai lygiai su vokiečiais ginklą padėjo tik 1945 metų gegužės mėn. 8 d.

Tuoju po karo vėl atsistatė Austrijos valstybė. Tačiau tai nebuvo spontaniškas tautos žingsnis. Valstybė buvo austrams aliantų primesta. Jie dar kūrį laiką negalėjo su ta mintimi apsiprasti. Bet kai pamatė, kad tai dabar yra patogiau ir daugiau gali naudoti atnešti, pradėjo ir jie uoliai dalyvauti valstybės atkūrimo ir vienas per kitą įrodinėti, kad jie naciais niekad nebuvo ir Anschlusso nenorėjo, o visa tai darė tik „jie“. O kas tie „jie“, nesunku suprasti.

Tuo būdu vėl atsistatė Austrijos valstybė. Bet atsistatė ne iš tautos valios ir jos siekimų, bet tik todėl, kad tai aliantams buvo patogiau ir kad tai silpnina Vokietijos padėtį Vidurio Europoje. Tačiau Anschluss'o pavojus yra, visą laiką gyvas ir aktualus, nežiūrint valstybės atsistatymo ir nuolatinio provokiškų tendencijų naikinimo. Zinoma, kol yra aliantų okupacija, Anschluss'as neįvyks. Bet jeigu okupacija būtų dabar staiga pašalinta — Austrija taptų neramumų centru ir vokiško nacionalizmo atgimimo židiniu. Nacių militaristinė dvasia yra per stipri, kad galima būtų pašalinti aliantų kontrolę. Ji turės būti dar ilgai išlaikyta, nes tik ilgas auklėjimas galės iškiepti austrams demokratinus principus. Bet ar tuo keliu pasiseks jiems iškiepti valstybingumo ideją ir įrodyti, kad nepriklausoma Austrija yra jiems būtina ir reikalinga — tenka labai abejoti.

Dr. J. B.

Londonas po vestuvių

Londonas (BBC). Į britų sosto paveldėtojos princesės Elizabetos ir leitenanto Mountbatteno vestuves buvo suvažiavę veiki visi Europos vainikuotieji ir nevainikuotieji monarchai. Danijos karalius Frederikas ir karalienė Ingrida, o taip pat Graikijos karalienė ir Norvegijos karalius Haakonas buvo anglų karališkosios poros svečiai ir vestuvių metu gyveno karališkuosiuose Buckinghamo rūmose. Visi kiti karališkosios kilmės asmenys, būtent: Olandijos princesė Julijana ir princas Bernhardas, Belgijos regentas princas Charles, Rumunijos karalius Mykolas ir jo motina karalienė Elena, o taip pat Ispanijos sosto pretendentas Don Juanas gyveno Londono viešbučiuose.

Iš viso pasaulio jaunavedžiams suplaukusios dovanos yra neoficialiai kainuojamos iki kelių milijonų svarų sterlingų. Bet brangiausia dovana yra 54,5 karatų deimantas, kurį atsiuntė vienas Tanganjikos deimanto kasyklų savininkas. Jungtinių Amerikos Valstybių prezidentas Harry S. Trumanas padovanojo ypatingai gražiai graviruotą didelę kristalinę vazą. Winstonas Churchillis padovanojo šešis toms, liuksusiniai įrištus, savo knygos „Pasaulio krizė“. Sventasis Tėvas Pijus XII atsiuntė porcelianinį stalo servizą.

Westminsterio katedra, kurioje įvyko jungtuvės jau per 24 valandas prieš iškilmes buvo stipriai saugojama ir užantspauduota. Londonas buvo pasipuošęs vėlavomis. Tose gatvėse, per kurias važiuo vestuviniškai, stebėjimo vietos iš gretimų

jų namų langų buvo išnuomojamos už brangią kainą.

Karalius Jurgis VI pranešė britų parlamentui, kad dėl esamos krašte ūkio depresijos jis nenori beapsunkinti valstybės išdo finansų, todėl esąs pasiryžęs princesės Elizabetos ir jos vyro išsiskyrimo išlaidas dengti savo lėšomis, ir būtent iš sutaupų, kurias jis sudaręs karo metu.

United Press praneša, kad leitenantui Mountbattenui bus suteiktas herцоgo titulas ir jis būsiąs paskirtas Lordų Rūmų nariu.

Londonas. — BBC komentatorius L. Frazer aiškina, kad Kremlius jokiū būdu nenori leisti įgyvendinti Marshallio plano. Kremliaus strategai pasirinko dvi silpniausias Europos pozicijas: Prancūziją ir Italiją. Paaikšėjus, kad jų propaganda nepasiekė norimų rezultatų, jie dabar griebis tokių priemonių, kurias, švelniai tariant, galima būtų pavadinti „veiksnių propaganda“.

Karaci. — Pakistano ministeris pirminkas Ali Khan pareiškė pagėdavimą Pakistano — Indijos ginčą dėl Kašmiro perduoti JT.

Londonas (BBC). Dar šį mėnesį Maskvoje prasidės nauji britų-sovietų prekybiniai pasitarimai. Kaip žinoma, ankstyvesni pasitarimai buvo nutraukti be rezultatų, nes sovietai reikalavo sumažinti 90% už jiem karo metu britų pristatytas prekes.

Ar laikas veikia sovietų naudai?

„Aš jaučiu, kad rusai vilkina kiekvieną tarptautinę akciją, nes jie tiki, kad laikas dirba jiems“, — neseniai pareiškė ponas Rooseveltienė. „Jie laukia greičiausiai naujos ūkinės krizės JAV-bėse, kuri pagimdys bedarbių proletariatą, prieinamą komunizmui.“ Prezidento našlė pareiškė čia, kaip atrodo, ne tik amerikiečių nuomonę, bet taip pat kitų kraštų gyventojų susirūpinimą, žiūrint jų pačių tolimesnės valstybės santvarkų raidos.

Tikrumoje rusų laikysena daugely tarptautinės politikos klausimų atrodo paini. Tam pailiustruoti egzistuoja anekdotas, kuriuo karti Gromyko Saugumo taryboje ilgai dėstė vieną reikalavimą, bet už jį nebalsavo, ir, todėl apdumtų atstovų paklaustas, turėjo atsakyti: „Mes nesitikėjome, kad šis reikalavimas bus priimtas“. Gausiose paskutinių dvejų metų konferencijose stebėtojai įsitikino, kad Sovietai gana dažnai buvo supratę reikšmingus sprendimus sutrukdyti ir tuo pačiu neprileisti prie pasaulį patenkinančio sprendimo.

Reikia manyti, kad už šio politikos darymo metodo pastatyta tam tikra tvirtai apibrėžta ideja ir tai skamba įtikinančiai, kad rusai tikisi būsimų ūkinių krizių ir iš to sekančių žmonijos politinių priekizmių. Jeigu iš tikrųjų taip ištiktų, tai sovietai patys žymiausiai atstovautų nuomonei, kurią Hugo Stinnesas jau dėl entente cordiale pareiškė, kuri pabrėžia, kad vargas gimdo komunizmą.

Jau nuo kurio laiko daug kas pasikeitė ir kai kuriose pasaulio šalyse norima sakyti šį posakį priešinga prasme, kad komunizmas gimdo vargą. Labai dažnai per pasikalbėjimus ir diskusijas girdėti daroma iš to išvada, kad sąjungininkai turėtų Vokietijai padėti, nes kitaip įsiviešpataus komunizmas. Prie tokių pareiškimų prisijungia tasai asmuo pats, betgi ne tie, kurie patys bendrai bent mažą polinkį prie komunizmo jaučia.

Atsakant į klausimą, ar laikas dirba Sovietams, reikia pirma konstatuoti, kad nėra nei vieno krašto visame žemės rutulyje, kuriame komunizmas yra atėjęs prie valdžios be prievartos ir aiškiu demokratiu — par-

lamentariu sprendimu. Nėra nei vienos socialistinės sovietinės respublikos ir nei vienos komunistinės valdžios, kuri būtų pasidariusi be sovietinių patrankų, nors komunizmas gyvuoja jau 30 metų. Iki šiol laikas SSSR tik tai tiek padarė, kad Sov. Sąjunga laimėjo įtaką eilėje kraštų senąja karinių laimėjimų forma, bet ne jos idėjų įtikinimų galia ar gerai jų vyriausybės darbais.

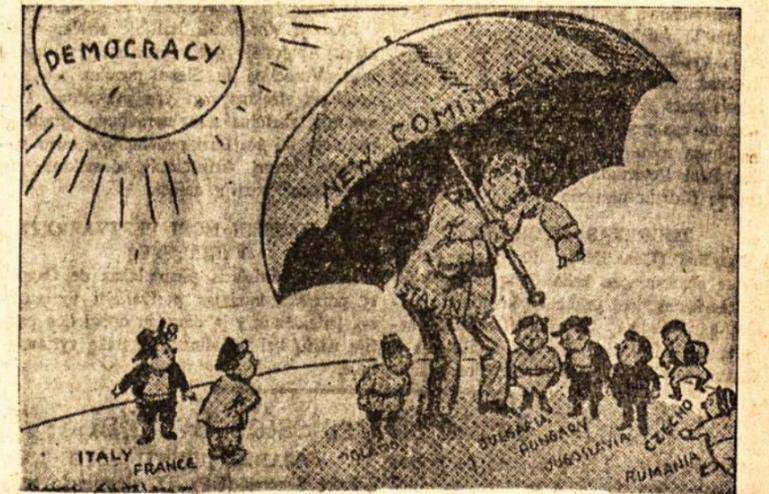
Nežiūrint hermetiško užsidarymo žino šiandien Europa ir Amerika, ką reikią komunizmo atsisakymas nuo normalaus gyvenimo lygio ir nuo įprastų žmogaus teisių. Zodis komunizmas sukelią minčių asociacijų grandinę, kurioms įsakymo, bendro laigerio, GPU, paprasčiausio gyvenimo ir civilizacijos priemonių stokos sąvokos priklauso. Zymi Europos gyventojų dalis gyvena šiandien stokodama modernaus gyvenimo palaimos, bet, nepaisant to, jie nemato jokio paskatinimo išsiritkti vyriausybę, kuri neturtą padaro principu.

Vokietija išgyveno, pavyzdžiui, dvejis metus kančių ir bado, tačiau įsitikinusių komunistų skaičius tebėra dar mažas, nors nacizmas galėjo čia veikti 12 metų. Abi valstybinės formos turi praktikoje daug bendra ir visose zonose vokiečiams buvo laisvas pasirinkimas daugely rinkimų išsiritkti komunistų partiją.

Apie komunizmą, kaip jisai mums šiandien atrodo, sklinda kalbos kaip apie organizuotą neturtą ir Sovietų Sąjunga yra valstybinis komunizmo įkūnijimas. Tai pakankamai skelbia, kodėl ideja ir valstybinis komunizmo forma aiškios žmonijos daugumos, jei ji gali laisvai apsispręsti, yra atmetama. Be to, tai yra prievartos ideologija, kuri veikia atbandančiai, bet ji egzistuoja vėl Sovietų Sąjungoje, kuri šitam principui davė įkūnijimą. Laisvės siekiai šiandien žmonėse pasireiškia, gal būt, stipriau, negu kitados.

Tai nekalba už tai, kad su laiku galėtų kilti, ką galėtume pavadinti bernavimo ilgeju. Sovietų Sąjunga pati pasirūpino, kad jos viltys neišpildytų ir kad laikas vargiai pasidarys padėjėju jos norams išsipildyti.

„Freie Presse“

„GLAUSKITES ARCIAU, LYJA...“ (Iš N. Y. T.)

8

ERLĖ STANLEYS GARDNERIS

STAUGIAS ŠUO

ISVERTĖ T. V.

— Ko nėsakiau?
— Kad surasčiau gimnaitį, kuris ji galėtų globoti?
— Taip, bet jis pradėjo kriminalinę bylą, kuri, atrodo, neturi jokio pagrindo. Po to atėjo Mr. Folis ir nurodė, kad jo saugumas pavojuje...
— Tikrai, — tarė Perrys Meisonas, — su tuo aš ir kovoju. Nesu nusistatęs nė prieš vieną, Pitai, bet tik atstovauju savo kliento reikalą. O jei atstovauju savo klientą, kovoju dėl jo, jei reikalinga iki paskutiniųjų.
Dorkas atsiduso, gestikuliuodamas rankomis delnais į viršų.
— Tai jūsų reikalas, Meisonai; niekas negali jums uždrausti ginti savo klientą. Turėsite daug vargo.
— Ne, jei tik mano klientai yra teisingai traktuojami.
— Jūsų klientas bus teisingai traktuojamas tol, kol aš tvarkau tuos reikalus. Bilis Pembertonas yra simpatingas ir jis atliks tardymą.
— Noriu eiti kartu su juo, — pareiškė Meisonas.
— Ar jūs pasirengęs vykti, Mr. Foli? — paklausė Dorkas.
— Kada — paklausė Mr. Folis.
— Tuojau pat, — tarė Meisonas. — Juo greičiau, juo geriau.
— Taip, — lėtai tarė Folis, — galiu eiti.

Už apšalusių durų pasirodė žmogaus siluetas, durys atsidarė ir liesas, keturiasdešimt metų vyras šypsodamas įėjo į istaigą.
— Sveiki gyvi, — tarė jis.
— Bilis, — tarė Dorkas, — susipažink su Mr. Foliu. Mr. Folis yra vienas iš besiginčijančių pusų.
Šerifo pavaduotojas ir Folis paspaudė vienas kitam ranką. Po to Pembertonas ištiesė ranką Meisonui.
— Turėjai sunkią kovą toje žmogūdystės byloje, Meisonai. Pulkus seklio darbas. Sveikinuu už tai.
— Ačiū, — tarė Meisonas, spausdamas ranką.
— Koks reikalas? — paklausė Dorką Pembertonas.
— Staugia šuo, — tarė apylinkės advokato pavaduotojas.
— Tiek daug triukšmo dėl staugiančio šuns? Kodėl jam nepaduoti gabalą bifštekų ir uždaryti? — paklausė Kembertonas.
— Jis jau uždarytas, — juokėsi Folis.
— Čia ir visas sunkumas.
— Folis papasakos jums visą istoriją, — tarė Dorkas. — Folis atstovauja vieną besiginčijančią pusę, o Perrys — kitą. Pradėjo skundu dėl staugiančio šuns, o dabar jau reikalas sukasi apie šnipinėjimą, hemclidišką maniją ir t. t. Ištrik, kaip yra. Pasikalbėk su liudininkais ir pranešk man. Pasielgsiu taip, kaip bus reikalinga pagal tyrimo duomenis.

— Kas yra liudininkai? — paklausė Pembertonas.
Folis ėmė skaičiuoti ant pirštų.
— Reikia pradėti nuo Kartraito, kuris sako, kad šuo staugia, ir nuo jo šeiminių; ji gali sakyti, kad šuo staugia, bet pasikalbėjęs su ja, pamatysi, kad ji kur'čia kaip stulpas ir nei perkūno negirdi. Po to mano žmona, kuri smarkiai sirgo influenza, bet dabar jau taisosi. Nors ji dar tebėra lovoje, bet gali pasikalbėti su jumis. Ji žino, kad šuo nestaugia. Dar yra mano tarnas kinitis Ah Vongas ir mano šeimnininkė Telma Benton. Jie visi gali pasakyti, kad šuo nestaugia. Pagaliau pats šuo.
— Su pasakys, kad jis nestaugė? — paklausė šypsodamasis Pembertonas.
— Šuo gali parodyti, kad jis visiškai patenkintas ir kad jis visai netoks, kad staugtų — juokėsi, Folis ir išsitraukė iš kišenės odinę cigarinę: — Gal cigara?
— Ačiū, — tarė Pembertonas, imdamas cigarą.
— Jūs? — paklausė Folis, pasiūlydamas Meisonui.
— Ačiū, aš beveliju savo cigaretes.
— Dėl to reikalo gerokai sugaišau, — priekaištingai tarė Dorkas, — ir...
— Okej, Pitai, — geraširdiškai sušuko Bilis Pembertonas, — mes esame teisingame kelyje. Eime, vyrai.

IV Skyrius

Kal šerifo automobilis sustojo, Bilis Pembertonas tarė: — Čia? —
— Taip, — atsakė Folis, — bet nepalikite čia mašinos. Palikim ant plento. Didinu garažą, ir darbininkai viską užvertė šiandien popiet pabaigs, nenoriu jų trukdyti. Tai būtų nuostolis.
— Su kuo pirmiausia kalbėsime? — paklausė Pembertonas.
— Kaip patinka, — išdidžiai tarė Folis, — bet aš manau, kad pakalbėjęs su mano žmona, nereikės vargti su kitais liudininkais.

— Ne, — tarė Pembertonas, — mes norime pasikalbėti su visais. Kaip kinitis virėjas? Namie?
— Tikriausiai, — atsakė Folis. Jei norit pas jį, likit dešinėje plento pusėj, o mes pakviesime į savo kambarį. Jūs tikriausiai norėsite pamatyti, kur jis miega. Virš garažo.
— Prie jo darote priestatą?
— Prie garažo, ne prie kambario, — tarė Folis. — Tai tik vienas aukštas. Virėjas turi savo butą virš garažo.
— Kaip su šoferiu? — paklausė Pembertonas.
— Spėjau, kad tai buvo numatyta šoferiui, tačiau aš neturiu šoferio. Važiudamas pats vairuoju.
— Gerai — tarė Pembertonas, — pasikalbėkime su kinitėiu. Sutinkat, Meisonai? — Su viskuo sutinku, — tarė Meisonas, — Norėčiau tik, kad prieš išvykdamas pasikalbėtumėt su mano klientu.
— Zinoma. Tai ten, Folis?
— Taip, šiaurėje.
Automobilis sustojo prieš namą, kur darbininkai smarkiai dirbo atrodo, norėdami įsitaikyti savininkui ir, gal būt, privesti jį užmiršti savo nepasitenkinimą dėl darbo užtesimo.
— Prašau į viršų, — tarė Folis, — aš pašauksiu Ah Vongą.
Pembertonas skriejo laiptais aukštyn, pagal gelžbetoninę namo sieną, po to stabtelėjo, išgirdęs trinkelėjant durimis ir moterišką balsą: — O Mr. Foli, aš noriu jus tuoj pat matyti. Turėjome nemalonumą...
— Kai moteris, pamačiusi valdininko automobilį, nuleido balsą, nebegalima buvo girdėti jos žodžių.
Bilis Pembertonas palaukė, tada apsisuko ir nuėjo į kiemą.
— Kas nors su šunim, Foli? — paklausė jis.
— Nežinau, — tarė Klintonas Folis.
Jauna moteriškė, paprastai apsirėngusi su žlurstu, aprišta dėšine ranka, skubiai priėjo prie Folio.

Ji buvo toks maždaug 27 metų. Plaukai aukštyn suukuoti. Ant jos veido nebuvo tualeto žymių; ji darė simpatingą darbščios moters įspūdį, reikėjo tik truputį pasidažyti, pakeisti drabužius, sugarbanuoti plaukus ir ji būtų visiškai graži.
Bilis Pembertonas prisimerkdamas žiūrėjo į ją.
— Mano šeimnininkė, paaiškino Folis.
— O, — reikšmingai tarė Pembertonas. Folis staiga pasiuoko, pradėjo kažką sakyti, po to sustojo ir laukė, kol moteris priėjo prie jo.
— Kas atsitiko? — paklausė.
— Princas man įkando. Jis serga.
— Kaip tai atsitiko?
— Nežinau, manau, kad jis apnuodytas. Jis buvo toks keistas. Prisiminiau, kad jis sakė jog pastebėjus jį sergant, reikia užpilti druskos ant liežuvio. Paėmiau sauja druskos ir norėjau užpilti. Jis suleido dantis ir įkando man.
Folis pažiūrėjo į aprišta ranką.
— Smarkiai, įkando? — paklausė.
— Ne, nemanau.
— Kur jis dabar?
— Uždariau jį su miegamajame, kai druska pradėjo veikti. Aš manau, kad žinote ką turiau galvoj — nuodus.
— Ar geriau?
— Atrodo pasveikęs.
— Ar jį kankino spazmas?
— Ne, jis gulėjo ir drebėjo. Bandžiat kalbinti, bet jis nerodė jokio susidomėjimo. Atrodė lyg apstulbęs.
— Folis linkterėjo ir atsigrižo į Pembertoną.
— Mrs. Benton, tai Mr. Pembertonas, šerifo pavaduotojas, o čia Mr. Perrys Meisonas, advokatas. Tie ponai nori susipažinti su skundu, kurį padavė mūsų kalmynai.
— Skundas iš kalmynų? — paklausė Mrs. Benton, žengdama atgal ir išplėsdama akis iš nustebimo.
— Taio, skundas, kad mes darome žalą.
(Bus daugiau)

Suvažiavimas, kurio seniai reikėjo

Siomis dienomis mūsų laikraščiai anešė, kad š. m. lapkričio mėn. — 29 d. d. Augsburgė-Hochfelde klamas vakarinėse Vokietijos zose esančių kūno kultūros mokytojų, sporto klubų atstovų ir sporto darbuotojų suvažiavimas.

Tremtyje gyvendami praleidome daug įvairių suvažiavimų: profesinio, ideologinio, politinio, visuomeninio ir kt. pobūdžio. Tačiau nė vieno jų negalima sutapatinti su lapkričio mėn. pabaigoje šaukiamuoju Augsburgėje; jis skirtingas tuo, jog jame, galima numatyti, bus svarstomi ir gvildinami ne tik mokyklinės, bet ir visos mūsų jaunomenės fizinio auklėjimo ir sporto reikalai. Šie abu (fizinis auklėjimas ir sportas) mūsų jaunomenės ugdymo ir kartu visos lietuviškos bendruomenės reprezentaciniai (mūsų sportininkai yra davę tikrai didelį įnašą tautinei lietuvių bendruomenės reprezentacijai) reikalai pirmą kartą turės būti nuodugniai išnagrinėti ir įstatyti į prasmingus organizacinius rėmus. Iki šio laiko viso to, — nuosekliai ir tinkamo organizuotumo, — kiekvienam žingsnyje pasigedome: tiek mokyklinės, tiek už mokyklų sienų esančios jaunomenės fizinio auklėjimo ir tautinio reprezentavimo reikalai plaukė ir tebeplaukia paklydusių vėjų kryptimis, tik paskiriems entuziastams vienur kitur bandant rasti pakankiamą išei.

Mokyklinėje srityje fizinio auklėjimo padėtis nėra džiuginanti: kūno kultūros pamokų skaičius ir pats dalykas degraduoti iki žemiausio laipsnio, o aukštesnėse klasesse tos pamokos visai išbrauktos iš tvarkaraščio. Ši dalyką giliau pažįstantis vadovybės trūkumas, patalpų ir priemonių stoka, geismas ko daugiau teorinio pobūdžio žinių prikūsti moksleivių galveles yra, kai kieno galvojimą, pakankamas prieštastis fizinį auklėjimą laikyti beverčiu dalyku. Net nemokyklinio pobūdžio sportuose sambūriuose, kurių dažnas turi įmanomas žiniomis lavinimui priemonės, nelaidžiama moksleiviams dalyvauti. Tokio mokyklinio jaunimo skraudimo patalpinimo motyvais nurodomas laiko trūkumas ir maisto stoka, — moksleiviai, esą, ir taip fiziniai nusilpę. Prisimena ateistinės Nitschės mintys: „Griuvantį pastumki! Argi ištinis mokinį laikymas rūšių ir palėpų tvankiose patalpose pamokų metu ir pastangos laisvalaikiu prikalti juos prie knygos, neduodant progos gryname ore fizinę ir dvasinę pajėgą stiprinančiais ir galvinančiais žaidimais išsiblaškyti nuo nuolatinio „zubrinimo“, nėra Nitschės idėjų propagavimas?

Nepriklausomoje Lietuvoje kūno kultūros mokytojai buvo svarbiausieji mokinių aktyvaus auklėjimosi varikliai (mokyklinės ir tarpmokyklinės varžybos, ekskursijos, stovyklavimas, žaidynės ir kt. gulė ant jų mokytojų pečių ir jie visa tai pagirtinai organizuodavo ir įvykdydavo). Tuo tarpu tremtyje šio dalyko mokytojai niekur organizuotai nepasireiškė: dirvonuoja tarpmokykliniai santykiavimo reikalai, varpūnė apžėlė pačių mokytojų profesionali rūpestis. Kodėl taip yra: gal visi aktyvūs mokytojai pasiliko okupuotoje Lietuvoje, o gal jie čia, tremtyje, reikšmingesnes ir svarbesnes pareigas eina? Gal, iš viso, šio dalyko mokytojų tėra badmirškas skaičius? Drįstame tvirtinti, jog nė vienas

šiu spėliojimų nėra tikras. Tad, kodėl taip yra? Į šiuos klausimus ruošiamame suvažiavime tie patys mokytojai turės pateikti argumentuotus atsakymus; jie čia, tikėkime, ras bendrą tarpusavio kalbą ir kelių tolimesniams savo profesijos darbu.

Juodas katinas yra perbėgęs ir nemokyklinės jaunomenės sportinės veiklos kelią: jaunimas dirba, veikia, ruošia varžybas, steigia klubus, tarpusavyje santykiuoja, žaidžia, rungtyniauja, keldami lietuvių tautos vardą, o visai šitai veiklai ir kilnioms jaunimo pastangoms nėra vadovaujančios rankos. Praeitais metais susiklijavo Vyr. Sporto Komitetas, bet nė mažiausio darbo neatlikęs, išgaravo, kaip užpernykštis sniegas. Ir vėl nesulaukoma vertėsi klausimas: kodėl taip išėjo? Atsakymo palaikysime iš pačių pallestųjų lūpų. Tremtinių visuomenė gausiai sudėjo aukų į Sveicariją turėjusiam vykti reprezentaciniam krepšinio penketui, bet jis nė dėl savo kaltės ten negalėjo patekti. Tuo tarpu apie surinktųjų aukų dydį bei jų išlaidas jokio viešesnio pasisakymo. Ir ši „paslaptis“ pagaliau turės atėti ir saulės šviesa.

Mūsų tarpe pastaruoju laiku siaučia emigracijos epidemija. Ji yra apėmusi ir žymią dalį aktyviųjų sportininkų, moksleivių, studentų ir kitokio jaunimo. Visiems yra įkyrėjusi stovyklinė aplinka, o ypatinai tai įkyrėjimą jaučia jėgų kupinas jaunimas. Jis trokšta pastovaus gyvenimo ir prasmingo darbo, kuriuos tikisi rasti išvykęs į užjūrio ar Vakarų Europos kitus kraštus. Kiekvienas tremtinys, negalėda-

mas šiuo tarpu pasinaudoti emigracine proga, linki išvykusiems ar išyskiantiems jų troškimų išskūnijimo, tačiau ima baimė, kad tie linkėjimai ir teiks: juk mes ne turime sustorganizavę vieteno, kurio paskirtis būtų palaikyti nuolatinius ryšius su emigruojančiais ar anksčiau išemigruvusiais mūsų tautiečiais, o ypatinai su jaunąja karta. Jaunimas, patekęs į svetimą kraštą, būdamas tarp svetimųjų, nuo pat pirmųjų dienų susidurs su lietuviškos aplinkos, lietuviško spausdinto žodžio, lietuviškų kultūrinių vertybių, sportinės veiklos ir kitokiais trūkumais. Kas tuos trūkumus organizuotomis priemonėmis šalins? Ar turime šitiems reikalams tvarkyti organizuotą vienietį ir ar toks yra reikalingas? Šis klausimas be jokių aiškinių aiškūs: jei norime netekti didžiosios dalies mūsų jaunimo, turime rasti būdų ir priemonių jį lietuviškai sąmoningai išlaikyti; turime turėti šaltinį, iš kurio nuolat plauktų lietuviškos dvasios srovės ir šiuo reikalu jaunomenės atstovų ir svarbiausiųjų ramsčių suvažiavime, kuriame taip pat turėtų dalyvauti mūsų vyriausiųjų vadovaujančių organų ir Svetimo Valdybos atstovai, turės būti plačiai išsikalbėta ir, gal būt, rasta būdų padėti pagrindus tokiam vienietui, ateityje jungiančiam ir formuojančiam mūsų jaunimą į nepalaužiamą ir atkaklį už lietuviškus reikalus kovosiančią bendruomenę. Vien šiuo pastaruoju atžvilgiu būsimasis suvažiavimas įgyja išskirtinai didelio dėmesio. Tikėkime, jog iš visu, kam rūpi ir turėtų rūpėti lietuviškos jaunomenės reikalai, tas dėmesys bus parodytas.

J. Jašinskas.

Objektyvi informacija

Reta, tur būt, kuri provincijos vokiečių spauda palankiai atsiliepia apie DP. Gal tik Oberpfalzo oficiozas „Der neue Tag“ sudarė čia išimtį ir tik lietuvių atžvilgiu. Jis jau nekarta, tiesa, trumpai, bet palankiai yra rašęs apie įvairius Weideno lietuvių pasirodymus. Kad laikraštis domisi lietuviu, rodo jau tas faktas, kad neperseniausiai į Hammergero lietuvių stovyklą atvyko du vokiečių žurnalistai, kalbama laikraščio bendradarbiai ir paprašė supažindinti juos su stovyklos gyvenimu. Tikslas — painformuoti vokiečių visuomenę. Žinoma, jie mielai buvo painformuoti ir išvedžioti po visas stovyklos įstaigas, mokyklas, įmones bei dirbtuves. Tikėtasi ir šiuo kartu trumpos kronikos žinutės, bet susilaukta... didoko straipsnio.

„Lietuvių gyvenimas ir kūryba“, kur šiltai žodžiais teisingai ir objektyviai apibūdintas visas mūsų tremties gyvenimas, darbai, pastangos, viltys ir lūkesčiai. Tai puiki informacija, kuri iš pagrindų pakaita dažno vokiečio nuomonę apie išvietintą lietuvių. Žinoma tai nėra išpūsta reklama, o tik objektyvus ir teisingas vokiečių laikraščio pasisakymas.

Staj kelios straipsniai ištraukos: „...Metame žvilgsnį į gyvenamus barakus...“ „Kambariai rūpestingai sutvarkyti ir švarūs. Nežiūrint to ankštumo jie visgi išsirenę patogiai ir jaukiai...“ Tikrai gyvas darbas vyksta mokykliniame barake, kur telpa vaikų darželis, pradžios mokykla ir progimnazija. Progimnazijos direktorius pasakoja mums apie didelius sunkumus, kurie šalia mokymo susidaro parūpinant tinkamus vadovėlius, įvairias mokslo priemones, įrankius bei reikmenis. Bet

visus tuos sunkumus savo iniciatyva nugalėjo lietuviai mokytojai, kurie čia moko ir auklėja 120 vaikų.

Kitame barake mes randame prie darbo stovėjus ir siuveljas, o 28 lietuvis dar atskirai suvada kūdikiams drabužėlius visai Areajai. Žinoma ir čia, kaip visur dabar, tas pats motto: iš seno daroma nauja. Tiek batus, tiek ir stalai taip pat dirba ir taiso. Jų įrankiai primityvūs, masinių nėra, bet darbas atliekamas dailiai ir rankomis.

Bendrai jau ir iš trumpo atsilankymo susidaro įspūdis, kad stovykloje viešpatuoja tvarka ir ramybė, o visi pajėgūs stengiasi susirasti kurį nors darbą... Stovyklos koptylėse altorius, pačių pasidarytas, tikrai gražus. Susirinkimų salė turi mažutę sceną, kur vyksta kultūrinės pramogos. Salės sienos išpuoštos tautiniais raštais ir paveikslais iš lietuvių mitologijos bei istorijos. Tai primena jiems senąją tėvynę.

Kaip žinome, DP lietuviai, po to kai kelias tėvynėn liko uždyrtas, laukia greitos emigracijos. Kol vartai į naująją tėvynę bus atidaryti, per tą lūkuriamą laiką jie čia gyvena ir dirba... Straipsnyje kalbama ir apie visą lietuvių išveiviją, esančią vakarinėse vokiečių zonoje. Paminėta tremtyje išeinanti mūsų spauda ir knygos.

L. E-tas

Stuttgartas (Radiojo pran.) Rumunijos pasiuntinys Argentinijoje Dimitru atstatydino ir negrįžį Rumunija.

Bristolis. Kalbėdamas prof. s-gų susirinkime, užs. reik. min. Bevinas pareiškė, kad Londono konferencija yra beveik paskutinė proga susitarimui.

Tvartas buvo su medinėmis grindimis, erdvus ir šviesus. Prie sienos prikaltose edžiose dar tebebuvo išdžiūvusios žolės likučiai. Niekas nepriminė čia įvykusios tragedijos.

- Kurioje vietoje rado jūsų dukterį? — paklausė Ruginis.
- Čia, prie sienos, po edžiomis, — atsakė ji ir pakėlusį kuokštą šiaudų parodė ant grindų kraujo plėmus.
- O lovy, kur jis stovėjo?
- Po edžiomis. Tą vakarą aš pati pripyliau jį pilną vandens.
- O kada jis pražuvo?
- Nežinau, šiandien pastebėjau, kad nėra.

Išėjus iš tvarto Ruginis dar pasikalbėjo kurį laiką su senute, paskui nuvedė ją į kambarį ir beveik varu paguldė į lovą. Pats išėjo ant kiemo ir atsėdęs ant suoluko po vėsnia, užsiriškė. Paskutinieji cigaretės dūmų debesėliai seniai jau buvo išsisklaidę vėsnios šakose, o jis vis dar sėdėjo ir žiūrėjo į tolį.

Atkasteji pėdsakai

Pusvalandžiui praslinkus Ruginis pakilo ir tyliai užlipo laiptais prie namo salikutės. Prie durų, už kurių miegojo senutė, jis sustojo ir pasiklausė. Paskui tyliai įs atidarė ir pažvelgė vidun. Senutė miegojo lovoje susirietusi stipriai, kaip miega žmogus nuovargio įveiktas, atsilėidus jį laikiusiam dirksnių įtempimui. Uždaręs duris jis nulipo žemyn ir pasibeldė į šeimininko buto duris. Niekas neatsiliepė. Jis pakartojo. Tyla. Tada paspaudė durų rankena, bet duris rado užrakintas.

Išėjęs į kiemą jis atžiliai apsižvalgė, pasiklausė ir, isitikinęs, kad be jo ir miegančios senutės nieko kieme nėra, pradėjo veikti. Pirmiausiai pasuko prie tvarto, švabų papročiu pastatytu po bendru su gyvenamojo namo stogu. Tvartas nebuvo užrakintas ir tuščias. Matyti šeimininkų buvo išvykta į lauką važiuotiems, pasikinkus karves. Ruginis apėjo pravarines, apžiūrėjo tamsius kampus, apžvelgė tuščioj

Mikolaičikas dalyvauja skryninge

Prieš kaletą dienų „Mintyje“ skaitėme straipsnį „Ir vėl žiauru skryningas.“ Reikia manyti, vis „Minties“ skaitytojais skaitė tą straipsnį, nes naujasis IRO užplanuotas skryningas ne vienam DP vagia miega, gula nauju rūpesčiu ant DP vargų sulenktų pečių, DP stovyklose dieną ir naktį tekalbama apie skryningą.

Bet velniui miego nereikia, sako rūpestingieji. Siomis dienomis DP stovyklose nuaidėjo tūlo valdančiojo organo laiškas, atsistas iš Sveicarijos, kuriame sakoma, kad skryninguotis esą nepavojinga, atseit, reikėtų dalyvauti, nes toliau laisše minėtasis valdantysis organas aiškina, jog nedalyvauti esą pavojinga... Tai patyręs minėtasis organas iš pačių IRO viršūnių Sveicarijoje.

Mes gerai atsimename Unrros močiutės skryningą, kai pačios viršūnės saldžiai ir įtikinančiais žodžiais čiulbėjo, jog dalyvauti Unrros skryninge ir būtina, ir naudinga, ir be to skryningo... neemigruosite.

Kaip atsimename, mes ne tik nedalyvavome skryninge, bet ir Unrros močiutę išvilkomė dienos šviesa, kaip labai imtyniai susirišusia su „tėveliu“...

Sunku apčiuopinėti minėtojo valdančiojo organo žinias, bet kokios banaliai kvalios būtų IRO viršūnės Sveicarijoje, jeigu jos dabar saktų, jog jų pačių prieš mėnesį suplanuotam skryninge pavojinga dalyvauti. Mums rodos, ne į Sveicariją reikia važiuoti teirautis dėl naujo skryningo, bet į praeitį, į Tymus ir distriktus, kur tebedėdi Unrros laikų, kaip anglų parlamentaras pareiškė „nuo antikomunistų apvalyti“ „tėvelio“ bendradarbiai. Reikėtų minėtajam organui pasikalbėti su stovyklos gyventojais, kurie iš patikimiausių šaltinių sužinojo IRO pareigūnų pareiškimą, jog 25%—30% DP reiklia atimti globa — maistas, pastogė, skuduras.

Mes galėtume patikėti IRO viršūnėmis, jog dalyvauti skryninge nepavojinga, bet ne viršūnės rašo ant anketų rezolucijas, o ponai ir ponaičiai, kuriems mes jokiū būdu neįsigijom pasitikėjimo. Zenevoje ir Berne, gal net Vašingtone, naujasis skryningas, atrodo, kaip skutimos peiliukas, kuriuo norima prieš emigruojant DP barzdą nuskusti, bet kai mes matom kokiose rankose tas peiliukas, mums nieks negali garantuoti, jog su barzda bus nenuskusta ir vargšė DP galva.

Bet tai linksmesnė dalis. Šiandien būtų pats metas paklausti: ar neužteks, gerbiamieji, skryningų? Ar neužteks klausinėti, kodėl mes atbėgom, kodėl mes negrįžtam? Šitam cinizmu (gerai suplanuotam Rytų stiliumi) reikia padaryti galą. Reikia visu blaivių griežtumu pasakyti: kada gi bus pravestas skryningas už geležinės uždangos, kada milijonai SSSR plotuose kace-tuose ir kalėjimuose uždarytų lietuvių, lenkų, rumunų, ukrainiečių bus paklausti: už ką jūs kenčiate, kodėl jūs išplėšė iš tėvų pastogės, kodėl jūs negrįžtat prie savo židinių?

Kada milijonai žuvusiųjų nuą rudojo ir raudonojo teroro atstisot liudyti, jog mes, stobuku išlikusieji, esame dviejų teroristinių, imperialistinių sistemų aukos — perkeltieji, politiniai kaliniai, o ne kažin kokie Displaced Persons? Kada mes surasim progą pasakyti, jog mes visko netekom, teišinesdami laisvės ir tiesos tikėjimą?

ma? Kada sužinos unrininkai ir irininkai, jog mes nieko iš nieko nenorim. Mes tenorim grįžti prie savo židinių ir dirbti naudingą darbą, taip kaip mes norim ir sugėbam.

Šiandien mus klausiti kodėl bėgom, kodėl negrįžtam ir raudonojo totalizmo globa, yra kažin kas daugiau, nei cinizmas ar kvailystė. Gerbiamieji skryninguotojai, klauskite Mikolaičika, kodėl jis pabėgo? Jis po karę dviejų metų bėgėję bandė gyventi ir surasti „tikrąją“ demokratiją. Jis buvo grįžęs, todėl labai patikimas liudininkas. Toki pat liudininkai ir kaltininkai yra Vegrijos premjeras Nagy, toks pat liudininkas yra Petkov su kartuvų virve. Jie visi dalyvauja visuose skryninguose ir dabininiame IRO skryninge. Jie liudija kartu su mumis ir už mus.

Šiandien ieškoma DP lageriuose karu nusikaltėlių, kolaborantų tarp ūkininkų, darbininkų, mokytojų, menininkų, kurių didžiausi nusikaltimai — kova prieš rudašį ir raudonąjį totalizmą, arba geismas likti neutralu.

Būtina pažymėti, jog ir IRO skryningas yra visu pusmečiu suvėlintas politine prasme ir tolimas žmoniškumo ir egzilio teisės, kaip Pauksčių takas nuo DP stovyklos stogo.

Skryningai visada ateina su intensyvia propaganda „grįžti namo“. Skryningai sudrumstė nuotaka, apkartina DP gyvenimą keliems mėnesiams, ir gyvenimą daro nepakeliamu.

Skryningais IRO valdininkai užtemdo DP dėmesį, ką daro IRO viešpačiai sandėliuose, biuruose. Be to, IRO ponai įrodo savo budrumą ir reikalų supratimą, ieškodami kolaborantų, fašistų, karu nusikaltėlių.

Šiuo metu visam pasaulyje kyla priešbolševikinė akcija. (Ir mūsų P. Zadeckis įteikė notą JT reikalaujamas sustabdyti Pabaltiję terorą ir išsiskraustyti okupantams iš Lietuvos.)

Mes DP turim visa jėga kaukte kaukti, prašydami Jungtines Tautas gelbėti mūsų kraštą, o tuo tarpu mes sergame skryningo rūpestiais, skaitome valdomojo organo laiškus...

Skryningai ciniška! atsilieka nuo gyvenimo eigos, aplenkdami teisės, žmoniškumo dvasią, mus laikydami susirūpinime ir baimėje. Kam tatau naudinga — žinome.

Tad likime ištikimi sveikam ir tikram daugelio DP nusistatymui: tada mes plūdyšime naujas IRO skryningo anketas, kai jas užpildys Petkov, Maniū, Mikolaičikas, kai bus pakelta geležinė uždanga ir parodyta mūsų ir mūsų brolių kančių marios.

L. D.

BEBAIGIANČIŲ UNIVERSITETŲ STUDENTŲ DĖMESIUI

L. R. Kryžiaus Amerikos I Zonos Igalio-tinio Istaiga praneša, kad ji yra numatiusi paremti papildomu maistu tuos studentus, kurie laiko Universitete baigiamuosius egzaminus. Tokiems studentams papildomas maistas bus duodamas laike dviejų mėnesių. Studentai norį pasinaudoti šia pašalpa turi kreiptis į igalioitinį raštu pateikiant įrodymą, kad tikrai laiko baigiamuosius egzaminus.

Dis. P.

BALYS GRAŽULIS

Himalajų auka

Kunigas pastebėjo vyrų veiksmus, pyktelėjo ir liepė pasiskubinti. Tada Ruginis pasitraukė, o vyrų uždėjo antviršį ir dviese, lengvai, kaip plunksnelė, nunešė ant vežimo.

Gatvėje prie lydinčiųjų prisijungė dar kelios moterys ir taip maža eiseną nuslinko kapų link, apygarsiai kalbėdama, šnarudama, į senutę motiną vedančią už parankės Vėgaudienę.

Vėgaudienė nedrįso nė akių pakelti: ėrdis jai plakė, tvinksnėjo smilkinuose, o plūni ironijos ir nuostabos žvilgsniai pyne jos žingsnius. Vien Ruginio artumas padėjo jai nesumukti.

Supylus kapą Vėgaudienė ilgai klūpojo su senute, abidvi paskendusios maldoje. Ruginis stovėjo nuošaliai ir laukė. Kai jam pasirodė, kad gana, paėmė abi moteris už pažastų ir pusiau jėga pastatė ant kojų. Malda buvo abidvi nuraminusi ir gražinusi joms jėgas. Ramiai, lyg po šventų mišių, aplėdo jie kapus.

Nuo kapų, dar kartą senutės padėkota, Vėgaudienė su vaikais pasuko namo, o Ruginis nuėjo su senute.

Per miestą eidami abu tylėjo, tik išėjus į laukus Ruginis išdrįso prabilti.

— Aš esu pono Vėgaudos draugas, bežiūrėdamas į mirusiosios veidą bažnyčioje tapau ir jos draugas. Ši draugystė uždeda man pareigą surasti tiesą, kad vienas galėtų ramiai miegoti amžiną miegą, o kitas sugrįžti gyventi. Gerai pagalvokit ir paskait: ar mirties išvakarėse nieko tarp pono Vėgaudos ir jūsų dukters neįvyko?

— Ir jūs to klausiat? — nustebo senutė — Visą laiką jis buvo draugas ir tokiu išsiskyrė. Nė vienas blogas žodis nestovį tarp abiejų. Visą tą dieną aš buvau drauge ir girdėjau tik gera. Kai vakare Hellene nusilpo, jis parvedė namo ir rūpinosi, kaip seserimi. Toks žmogus... Niekas, tik aš viena kalta, kad taip atsitiko. Nepriziūrėjau. Tokia silpna buvo. Vis nujautimas. Sako: „Girdžiu arklio žingsnius. Klausyk“. Aš klausiau, bet nieko negirdėjau. Visą naktį nerimo, norėjo keltis, vos išlaikiau lovoje. Prieš rytą užmigau ir negirdėjau, kada ji išėjo. Jei nebūčiau užmigęs...

— O su kitais ar nesipykot? — klausinėjo Ruginis.

— Visus mes mylėjom, kaip Dievas liepia, tik ne visi mums tuo atsilpygom. Visiems mūsų arklys buvo raktišis akyse. Netikėjo, kad nesvelkas. Dieve, kiek prisiklausėm. Tik nuo vieno šeimininko... — Pyko ir jis? — nutraukė Ruginis.

— Biaurus žmogus, taip iškoliojo mus tą rytą.

— Kada? — palinko Ruginis.

— Kai nedavėm arklio rugiams vežti. Tada, kaip ponas Vėgauda pas mus šienavo. Ir jis girdėjo. Biaurus žmogus, net palydėti neatėjo. Ir mirusios nekencia. Toks gobšus. Tik grobia viską. Šiandien žiūriu, — lovio tvarte nebėra. Toks geras stiprus buvo, apkaustytas, kad nesuskiltų. Dvidešimt markių kainavo.

Ruginis susimąstė. Priejus viensėdį jis paprašė parodyti jam tvartą. Senutė atidarė duris.

Lietuviai Indokinijoje:

Nusibodo ta geltonoji rasė...

APIE MŪSŲ TAUTIECIUS, KURIE MEDŽIOJA RAUDONUOSIUS IR VALGO BEZDŽIONIŲ MĖSĄ * RYZIŲ LAUKUOSE PRIE 60 LAIPSNIŲ KARSCIO * ATOSTOGOS DĖL UODO ĮKANDIMO * SAULĖS SMŪGIS DAUGELI VARO IS PROTO *

Prieš Jūsų korespondentą gulį vėl pora laišku iš tolimos Indokinijos žemės. Pirmiausia mūsų tautiečiai dėkoja už lietuviškus laikraščius, kurie pasiekė tolimąją Indokiniją.

su dalimis. Yra ir kitokių ligų. Ypač reikia saugotis saulės smūgio, nuo kurio nevienas ir mūsų išejo iš proto. Štai, kad ir man dabar: įkando uodas į kairiąją ranką. Tu, Domai, gal iš to juokiesi, gyvendamas Vokietijoje. Deja, tu nė kiek nesijuoktum čia, Indokinijoje. Liga nėra pavojinga, bet gana rimta. Ir aš gavau atostogų. Žinai, uodas uodui nelygus.

taipgi nesirūpina civiliais, nors patys gyvena karališkai. Tačiau tu nemanyk, kad ir aš gyvenau taip kaip prancūzas — karališkai. Toli gražu ne. Ir čia mes esame „auslėnderiai“. Mus, tarnaujantįs legijone, maitina ryžiais ir bezdžionių mėsa, kuri mums įkyrėjo iki gyvo kaulo. Ot valgiai tą bezdžionių mėsa, o vis rodo, kad valgiai žmogėną ir gana. Tarnauti svetimam ponui blogai. Bet ačiū Dievui, kad nesame bolševikų valdžioje. Pasakyk ir kitiems lietuviams, kad geriau baltame, kaip raudoname pragare...

Atsidaro durys į Argentina

MIGRACIJŲ DEPARTAMENTAS JAU ISDUODA LEIDIMUS DP ATVYKIMUI IS VOKIETIJOS * BALTIJOS KOMITETAS PERGYVENO KRIZĘ

Kaip jau žinoma, Baltijos tautų komitetai sudarė du estai, du latviai ir vienas lietuvis, būtent, p. Padvalskis, kuris jame ėjo išdėtininko pareigas. Pirmininkas latvis, p. J. Bitė, „Latvijos“ leidejas ir A. L. Balso rinkėjas; sekretorius p. Puura, draugijos Estonia pirmininkas, kurios adresas yra A. L. Balso ir Lietuvių Klubu namuose, Boedo 737, Buenos Aires.

Vokietijoje bei Austrijoje gyvenančių tremtinių, kurie yra kreipęsi į Komitetą ar į savo draugus Argentinoje, paduodami pilnas savo datas, kurios parašomos vienoje eilutėje. (Skandalingai elgiasi mūsų „inteligentai“ beveik išimtinai neparasdami savo žmonių pavardžių. Be tos datos aplikacijos negalima įteikti, o rašyt atskirą laišką, prašant, kad parašytų kaip jo žmonos vardas — pavardė bei gimimo data, jau tikrai neįmanoma).

Minėto komiteto narys lietuvis, paveiktas tūlų asmenų, suformavo atskirą vien lietuvių katalikų komitetą, tuomi pasitraukdamas iš Baltijos Tautų Komiteto. Kad nepasikartotų pavardės paduodamų Migracijos Departamentui asmenų įvažiavimo leidimams gauti, Migracijų Departamentas bando taip patvarkyti, kad abu komitetai turėtų tarp savęs kontaktą ir patikrintų paduodamus Migracijos Departamentui DP sąrašus. Baltijos komitetas jau įteikė Migracijų Departamentui vardus tų DP asmenų — lietuvių, latvių ir estų, kurie į jį kreipėsi iš Danijos, Švedijos, Italijos, Olandijos ir kitų šalių, kuriose randasi Argentinai konsulai. Po įteikimo po poros mėnesių gaunami leidimai ir siunčiami Argentinai konsulatams, o nuorašai būsimiems ateiviams.

PCIRO išsiuntusiems darbo kontraktus ir affidavitus rašo, kad bandys, kaip tik atvyks Argentinai misija, vien jais remiamas kviečiamas žmones Argentinai atsiųsti. A. L. Balsas dirba kontakte su Baltijos Komitetu ir visų į jį atsikreipusių ir padavusių pilnas datas tautiečių aplikacijas priduos Migracijų Departamentui, pasiūsti affidavitai, ar ne. Dirbame visomis pusėmis, kad tik greičiau galėtumėm mūsų tautiečiai palikti badujančią Europą ir įeiti Argentinai legaliai atviromis durimis, nors tam įėjimui, ypač pabaltiečiams iki šiol turi didelio noro trukdyti mūsų gimtinės „globėjai“.

Po kelių pasimatymų su Migracijos Departamentu gauta teisė priduoti sąrašus ir

Turėkite dar porą mėnesių kantrybės, o per tą laiką jau bus suruošti pirmieji transportai.

Baltijos Komiteto Narys

Štairės Vokietijos lietuvių kolonijose (6)

Kvepia lašiniai iš Danijos...

BUV. LIET. KULTūros TVIRTOVĖ DANIJOS PASIENYJE * KULTūros VA-DOVAS BE DARBININKŲ * KONCERTAS SU PERTRAUKOMIS

FLensburg. Tai pati šiauriausioji Lietuvių tremtinių pozicija Vokietijoje. Pasivažiavus žemėlapyje, tiesiog nuostabiai atrodo, kad taip plačiai mes esame Vokietijoje išsiskaidę: nuo Flensburgo iki Bodeno ežero.

Informacija, kuri žurn. A. Vaitkaus redaguojama ir toliau tebeima tris kartus per savaitę su užsienio ir vidaus žiniomis. Antroje lietuvių stovykloje gyvena žurn. St. Butkus, taip pat aktyvus kultūrinio stov. darbo dalyvis.

Augaitė, bet nelaimėi ji pradeda tokiais žodžiais: „Gėsta blėsta spinduliai“ ... (E. Laumianskienės „Vakarai“) ir „Štai, sulig tais žodžiais, blykt ir vėl šviesos nebėra“. Ir po to žmonės skirstosi pertraukai, kad, šviesai atsiradus, vėl susirinktų atgal koncerto pabaigai. Nors su pertraukomis, bet koncertas baigiasi gražiai. Ir tuo baigiasi šis dainininkų vienos savaitės kelionė po šiaurės Vokietijos lietuvių kolonijas, kurias mieloje menininkų draugystėje ir aš turėjau progos aplankyti.

Daugeliui jaunimo išvykus į užjūrius jau nebeskamba Flensburge ir anie vestuviniai skambalėliai, su kuriais Flensburgo jaunimas parodė lietuviškas vestuves ne tik savo tada dar gausiai bendruomenei, bet ir keleto kitų stovyklų gyventojams. Sėdi vienas kultūros vadovas p. Veclauskas ir mėgina ką nors naujai organizuoti. Tačiau pagreitomis iš vietinių pajėgų jau yra sunkiau ką nors sukurti, o svečiai menininkai su koncertais retai teuklysta ir negreit jau kada nors beužklys, nes ir jie susirūpinę savo rytdiena, kaip ir visa bendruomenė.

Tiek šiose stovyklose, tiek iš viso daugumoje anglų zonos lietuvių stovyklų darba galima apibūdinti kaip koncertą su pertraukomis. Šviesa degė, buvo veikama, plūšama, tačiau vieną sykį, darbu įpusėjus šviesa užgeso ir darbas nutrūko. Dabar, anglų zonos daugeliui gyventojų emigruojant, šviesa gėsta, nes nustoja darbininkų, nutrūksta darbas, bet šviesa vėl bus, gal ne tokia stipri, kaip anksčiau, tačiau stovyklos kurį laiką tikrai atlaikys pusiausvyrą, pasirinkdamos darban naujus darbuotojus iš vyresniųjų tarpo.

Prieš rudens lietus čia dar užsuko Detmoldo menininkai Juzė Augaitytė ir Ipolitas Nauragis. Koncertas įvyksta Mützelburgo liet. stovykloje. Atvažiuoja daugelis ir antrosios stovyklos lietuvių. Baigiant I. Nauragiui Tosti „Paskutinės dainos“ antrąjį posmelį, blykt ir užgėsta šviesa. Koncerto rengėjai skambina elektrinei. Šviesa pasirodo. Koncertas vėl tęsiasi. Išėina Juzė

S. Narkėliūnaitė.

DOVANOS NAUJAGIMIAMS

Svaros savaitė lageryje. Dažl. J. Paukštienės pieš. E. Jakaičio nuotr.

Prieš kurį laiką Lietuvos Raudonojo Kryžiaus Vyr. Valdybos Pirmininkas Dr. J. Jasaitis lankydamsis Šveicarijoje išgavo iš „Don Suisse Pour-Victimes De La Guerre“ organizacijos pažadą paremti mūsų tremtinių kūdikius iki vienerių metų amžiaus. Siomis dienomis L. Raud. Kryž. Amerikos I Zonos Igaliotinio Įstaiga iš minėtos organizacijos gavo saldaus kondensuoto pieno „Alpalmilch“ 1296 skardinės ir pieno mištelių 66 skardinės, kurių kiekviena sveria po 25 svarus.

Gautasis pienas vienodai bus padalintas per L. R. Kryž. skyrius kūdikiams nuo 1 d. iki 12 mėn. amžiaus. Išdalinę pieną skyriai turės greitai ir tiksliai atsiskaityti, nes nuo tvarkingo atsiskaitymo priklausys tos pačios organizacijos tolimesnis vaikų šelpimas.

Su šia siunta buvo kartu gauta ir BAL'fo atsiųsto 10 maišų cukraus po 100 svarų kiekvienas maišas. Cukrus bus dalinamas reikalingiems paramos vaikams ir ligoniams. Dalinant cukrų pirmumas bus teikiamas nuostojusiems DP statuso.

Dis. P.

AKIMIRKŠNIŲ KRONIKA

Geriasi mūsų gyvenimo metai

Neseniai Paryžiuje, viename Avenue des Champs-Élysées kino teatre mačiau filmą, kuri dabar visur reklamuojama, kaip geriausia amerikoniška 1947 metų filmas. Berods, Briuselio filmų festivalyje ji laimėjo pirmą prizą. Apie ją labai daug rašė ir teberašo Amerikos spauda. O Hollywoodas stačiai triumfuoja: lig šiol dar nė viena filmas ar jos interpretatoriai nebuvo gavę iš karto net aštuonių „Oskarų“.

Oskaro vardo medalis Hollywoode yra aukščiausias prizas, kurį gauti yra didžiausia garbė ir didžiausias pelnas...

Kada nors kur nors ir jūs pamatysite šitą filmą. Jei tai įvyks ir kiek vėliau, dėl to amžius daug neprailgės ir saulė nepradės tekėti iš vakarų. Taigi, nenusiminkite.

Man ši filmas, aišku, taip pat labai patiko. Puiki technika, gabūs aktoriai, aktualus ir dramatiškas siužetas. Grįžimas iš karo ir sugrįžusių į taikos būvį karo dalyvių naujo gyvenimo dramos. Kaip buvusiame E. M. Remarque romano „Kelias atgal“ vertėjui, tos temos man beveik artimos, jei ne kūrybiškai, tai bent vertėjyškai pergyventos. Tačiau labiausia, kas iš tos filmos man patiko ir padarė neištrinamo įspūdžio, tai pats jos pavadinimas — „Geriasi mūsų gyvenimo metai...“

Geriausieji mūsų gyvenimo metai!... Geriausieji, gražiausieji, linksmiausieji, kūrybiškiausieji, našiausieji, vertingiausieji, audringiausieji, brangiausieji metai... Jaunystės metai! Ach, kiek superlatyvų, ir jiems pritrūktų būdvardžių žodyne...

Daugeliui iš mūsų karas dar nepasibaigė, — tai mes kasdien jaučiame ant savo pačių kūno. Dauguma iš mūsų gyvename žemėje krašto, su kuriuo dar taika nepasirašyta. Mes dar negrįžome į normalaus taikos gyvenimo būvį. Kaip yra ir būti ten grįžus, dar nepajutome. Bet tai lengva įsivaizduoti, ir todėl lengva tokią siužetą pergyventi. Juk tai kiekvieno trokštamasis siužetas: kad karas pasibaigtų ir jo dalyviai grįžtų į savo laisvą tėvynę, su atsiminimais, su viltimis, iliuzijomis, pasiryžimais ir tikėjimu.

Pasikeitę žmonės ir daiktai, nusivylimas, svajonių pilies sugriuvimas? Ar mes bijotume nusivylimų būsimoje laisvoje tėvynėje, jos dramų ir tragedijų? Kaip juokinga šiandien apie tai net pagalvoti!...

Ir vis dėlto mes kiekvienas virpančiais nervais jaučiame, ko netekome ir netenkame štai jau beveik ištisas aštuonetas metų. Gražiausi mūsų gyvenimo metai. Darbo, laimėjimų, stovybos, pažangos, kūrybos metai... Kiek galėjome padaryti ir kiek būtume padarę!

Tai visus liečia, nes kiekvienas turi nesibaigiančią seriją savo gražiausių gyvenimo metų. Ne viena tik jaunystė, skrajojanti, kaip paukštytė laisva, sparnuota... kuriai kitos „paukšties metai sparnus“, bet vis beuovo kaip pakilti. Dar daugiau vyrystė ir, pasakysime, moterystė, tie subrendę batalijonai, kurie jautėsi pasirošę gyvenimui — tik imk ir statyk paminklą, kad ne visai mirtum, kuo taip dėl savęs buvo tikras Horacijus. Ir štai aštuoneri metai grįvusių... Ir gal daugiausia senatvė, kada žmogus svajojo po ilgų metų darbo virtinės ramiai pailsėti ir jautėsi užsipelnęs šilto namų židinio, prie kurio jis pamokytų žilos galvos patyrimais savo neprotingus vaikus ir dar maloniau pažaištų su savo anūkais. O šiandien ir nuosavo akmens nėra priglauti galvai, tiek čionai, tiek rodos, ir tėvynėje... Viena tik nerūpestingoji vaikystė, tik užburiantioji kūdikystės sklaidos rankutėmis, dairosi platiomis akimis, žaidžia, kryžtauja, smelio pilis mūrija ir garsiai pasitinka gyvenimą. Aštuonerių metų ji gimė, augo, pradėjo bręsti. Bet juk ateis diena, kada ir jai ims griūti smelio pilys, ir tas įdomusis gyvenimas ne iš pasalų, bet iš priešakio, ciniškai ir brutaliai, čiups kandžioi valkatos dantimis... Geriausi mūsų gyvenimo metai, jūs kaip debesėliai šilkasparniai, šiaurais vėjo sklaidomi, nubėgot ir dingot. Nebesugrįšit, nors ir kaip karčiai raudotų tie, kurie jus prapultin palydėjo...

Laimingiausieji, kurie mirė, kurie žuvo, vykdydami amžiną protėvių testamentą ar gindami genties garbę, nes tuo jų gyvenimas išsipildė ir pilnas išsiliejo į amžinybę.

Bet mums, pasilikusiems, argi jau visiškai žuvo tie aštuoneri metai? Taip, jie žuvo visiems, kurie geidė tik išlikti, ant plausto išsilaikyti, kurie rungėsi tik dėl skilvio, baldo, namo ar dvaro. Skilvys paliko toks pat tuščias, baldai sulaužyti, namai ir dvarai sugriauti ar „nacionalizuoti“. Tos vertybės lengvai ir greitai dingsta be pėdsako. Bet kurie dar ir kitiems gyveno, genties dvąsį palaikė, plunksna ar ginklu gynė aiškių giminės laisvės teisę, kuriems rizikuoti, atsižadėti, kentėti ir laimėti buvo gyvenimo prasmė, — tie negali jausti, kad aštuoneri metai visiškai veltui būtų žuvę. Jie kūrė nematomus, neapčiuopiamus, nepasveriamus atomus, kurie neišnyksta, kurių sprogimo jėga milžiniška, bet kada ir kuo ji pasireikš, yra paslaptis, nes atomo paslaptį žmonės dar griežtai saugoja.

Gražiausieji metai... Ir mūsų nusivylimas pokario dienomis įvyko ne dėl melės, kaip hollywoodiškoje filmoje. Jam parodyti reikia kito režisieriaus ir kitokių dekoracijų, kurioms Hollywoodo dirbtuvės dar per mažos. Reikia ir scenarijaus, kuris ne rašalu įmanomas parašyti... BRONYS RAILA

PRANESIMAS

Maironio poema „Rasėnių Magdė“ jau atspausdinta. Kaina 3 Rm. Spaudos platintojams duodame nuolaidą.

J. Narbutas ir P. Indreika (20a) Meerbeck, Kr. Stadhagen Haus Nr. 67.

PRANESIMAS

Brooklynė naujai atvykusių tremtinių ir vietinių pastangomis įsteigta bendrovė tremtinių pagalbai. Ji tarpininkauja ypač siuntinių pasiuntimui Europon. Siuntieji patogumui sudaryta trijų rūšių standartinių maisto siuntinių. Siuntinio turį sudaro reikalingiausi tremtiniams produktai: taukai, cukrus, mėsa, bekoniena, kava ir t.t.

Siuntinys Nr. 1, 11 svarų, kaštuoja 7 dol. Siuntinys Nr. 2, 21 svarų, kaštuoja 10 dol. Siuntinys Nr. 3, 11 svarų, kaštuoja 5,50 dol. Įskaitant persiuntimą.

Bendrovė tarpininkauja persiunčiant ir pačių klientų paruoštus siuntinius. Pagėdaujant sudaromi ir kitokios sudėties siuntiniai. Bendrovė užsakymus priima asmeniškai ir paštu, kas labai svarbu Kanados miškuosna išvykstantiems vyrams. Paštu užsakant, reikalinga prisiųsti čekį ar pinigų, nurodant kam siuntinys reikalinga pasiųsti. Siuntiniai gerai įpakuoti, persiuntimas garantuojamas.

Tautiečiai, rašydami giminėms ir artimiesiems nurodykite minimos bendrovės adresą, o ji Jums greit ir sąžiningai patarnaus.

Lietuviai siunčia siuntinius tik per savuosius, nes tai pigiausia ir patikimiausia.

Jum pasirošusi patarnauti SEA - GULL SHIPPING Co. 560 Grand Street, Brooklyn 11, N. Y. U.S.A.

* Neseniai Edinburge (Anglijoje) įvyko muzikinis festivalis. Prancūziją šioje muzikinėje šventėje atstovavo Paul Paray, Concerts Colonne orkestras, solistai Robert Casdeus ir Bernard Michelin.

MINTIS

„The Thought“ Lithuanian Newspaper Authorized by Headquarters European Command Civil Affairs Division * Appears 3 times weekly * Editor — in — Chief and authorised licensee: J. Vasaitis * Printed by Druckerei- und Verlagsgenossenschaft e.G.m.b.H., Memmingen

Vyr. Redaktorius — leidejas J. Vasaitis Redaktorius Henr. Zemelis ir Vl. Balsys Leista Vyr. JAV kariuomenės būstinės Europoje * Laikraštis išėina antradieniais, ketvirtadieniais ir šeštadieniais * Prenumerata mėn. RM. 10.—, atskiras numeris RM. 1.— * Prenumerata į užsienį, išskyrus Japoniją, Ispaniją ir Austriją, su persiuntimo išlaidomis RM. 15.— mėn. * Einam. sąskaita Volksbank Memmingen, e.G.m.b.H. Nr. 9149 ir Postscheckkonto München 14210. Adresas: „MINTIS“, (13b) Memmingen. Schranneplatz 6. Laiskams: Memmingen. Postfach 110.

Redakcija nesunaudojū rankraščių nesaugo * Honorarus mokamas tik nuolatiniams bendradarbiams iš anksto susitarus * Pirmamai skelbimai, tik iš anksto už juos apmokėjus * Skelbimai iki 10 petito eilučių RM. 20.—, toliau už kiekvieną eilutę po RM. 1.50 * Už skelbimų turinį redakcija neatsako * Redakcijos ir administracijos telef. Nr. 2677 * Nedarbo valandomis skambintį telef. Nr. 2546.